

Лекція 8. Щастя як етична засада публічної служби

План.

1. Сутність і поняття.
2. Управління щастям на публічній службі.

1. Сутність і поняття.

Л. Фейрбах у праці «Евдемонізм» стверджував: «Те, що живе, - любить, хоча б тільки і своє життя; хоче жити, бо живе; хоче бути, бо воно є; але відзначте, хоче бути лише здоровим і щасливим, оскільки тільки щасливе буття є буття з точки зору живої істоти, такої, що відчуває, бажає, лише воно є бажаним, любимим буттям». Звідси «прагнення до щастя – це основне, первинне устремління всього того, що живе й любить, що існує й хоче існувати, що дихає і що не сприймає в себе з «абсолютною байдужістю» вуглекислоту й азот замість кисню, мертве повітря замість цілющого. Врешті, «щастя... є ніщо інше, як здоровий, нормальний стан якої-небудь істоти, стан хорошого здоров'я, або благополуччя; такий стан, за якого істота може безперешкодно задовольняти і насправді задовольняє її індивідуальні потреби та устремління, що відносяться до її сутності та до її життя».

Мотивацію до щастя, в тому числі, на публічній службі, може спотворювати поверхове розуміння щастя:

- 1) змішування понять «удача» («фортуна», «доля») і «щастя» (тоді виявляється, що щастя не залежить від індивідуальних зусиль);
- 2) змішування понять «насолода», «задоволення» і «щастя» (тоді щастя – лише мить, яку можна лише пригадувати. Й. В. Гете: «Остановись мгновение – ты прекрасно!», «Упоением невозможно упиться»). Крім того, не всі задоволення викликають радість);
- 3) змішування понять «багатство» і «щастя» (Е. Фром «Жити, щоб мати або мати, щоб жити?»)

Ознаки щастя:

- 1) прояв природних індивідуальних задатків людини до здійснення блага в її житті. «Благо» відноситься до всього важливого для людини: предмету або

явищу, що задовольняє певну потребу, відповідає інтересам або прагненням людини і має позитивне значення для суспільства;

- 2) діяльність з облаштування світу, зменшення страждань, «зони нещастя» («сродня праця»);
- 3) міра поєднання, гармонія особистих і суспільних інтересів;
- 4) висока самооцінка прогресу у досягненні блага;
- 5) глибокі і радісні переживання.

Щастя – категорія етики, що позначає споріднену зі здібностями людини її життєдіяльність, спрямовану на досягнення блага, гармонійне сполученням індивідуальних і суспільних інтересів і пов'язані з цим глибокі і радісні переживання.

2. Управління щастям на публічній службі.

У багатьох Конституціях визначено, що мета держави – сприяти досягненню людиною щастя. У Бутані є міністерство щастя. У цій державі поняття «валовий внутрішній продукт» замінили на «національне щастя».

Як правило, управління щастям в галузі публічної служби пов'язане з діагностикою, вимірюванням рівня «щастя», а далі на цій основі плануванні заходів щодо забезпечення позитивних змін задля збільшення «щастя».

Для цього використовуються різноманітні індекси щастя.

Міжнародний індекс щастя (англ. Happy Planet Index) – індекс, що відображає добробут людей та стан навколишнього середовища в різних країнах світу.

Він був запропонований New Economics Foundation (NEF) у липні 2006 р. (заснований у 1986 р. британський аналітичний центр, що сприяє економічній та екологічній справедливості). У рамках цього індексу для розрахунків використовуються три показники:

- 1) суб'єктивна задоволеність життям;
- 2) очікувана тривалість життя;
- 3) екологічний слід, тобто вимірювання «кількості природи», що ми використовуємо, та порівняння з тим, скільки від людини природа одержує.

У 2019 р. був опублікований World Happiness Report. Країни за рівнем щастя: Фінляндія – 1, Данія – 2, Норвегія – 3, Україна – 133. Для аналізу враховувалася інформація про таке:

- 1) ВВП на душу населення (GDP per capita) з урахуванням внутрішніх цін;
- 2) очікувана тривалість здорового життя (healthy life expectancy);
- 3) соціальна підтримка (social support) – середня національна відповідь на питання Gallup World Poll «Якщо би у Вас була проблема, чи могли Ви розраховувати на допомогу родичів або друзів у випадку необхідності» (If you were in trouble, do you have relatives or friends you can count on to help you whenever you need them, or not?);
- 4) свобода життєвого вибору (freedom to make life choices) – середня національна відповідь на питання Gallup World Poll «Ви задоволені чи не задоволені свободою вибору того, що ви робите зі своїм життям? Are you satisfied or dissatisfied with your freedom to choose what you do with your life?»;
- 5) щедрість (generosity) – середня національна відповідь на питання Gallup World Poll (Чи витрачали ви гроші на благодійність у минулому місяці? Have you donated money to a charity in the past month?)
- 6) сприйняття корупції (perception of corruption) – середня національна відповідь на питання Gallup World Poll «Чи розповсюджена корупція в уряді або ні?», «Чи розповсюджена корупція у бізнесі або ні» Is corruption widespread throughout the government or not?
- 7) суб'єктивне відчуття щастя або нещастя - середня національна відповідь на питання Gallup World Poll щодо минулого дня: чи сміялися Ви? Чи переживали гнів? Чи було відчуття щастя? Чи була відчуття неспокою?

Ситуація для обговорення:

У 2019 р. у Херсонській обласній державній адміністрації було створено управління щастя. Під час відкриття в інтерв'ю голова ОДА Юрій Гусєв розказав про 11 вакансій фахівців цього управління і висловив сподівання, що до цього управління прийдуть молоді люди з цікавими ідеями.

Уявіть себе кандидатом на посаду керівника цього управління. Під час співбесіди Вас просять сформулювати його місію. Зробіть це.